

ร่างพระราชบัญญัติในตาริปีบลิคที่กำลัง เกิดขึ้นในประเทศไทย

1. นโยบายที่จะให้มีกฎหมายในตาริปีบลิค

การที่ควรจะมีกฎหมายในตาริปีบลิคและจะรับมาใช้ในประเทศไทยนั้น เป็นเรื่องนโยบายของรัฐบาลที่จะ เสนอกฎหมายต่อรัฐสภา ทั้งนี้โดยส่วนรวมแล้วการมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ นับว่ามีประโยชน์อย่างมากและสามารถแก้ไขปัญหาคือข้อขัดข้องของความไม่สะดวกทั้งปวงตามที่กล่าวมาแล้วและถ้าได้มีการนำหลักการของกฎหมายนี้มาปรับใช้กับประเทศไทย

2. รูปแบบของกฎหมายและองค์กรควบคุม

สำหรับกฎหมายในตาริปีบลิคในเมืองไทยขณะนี้ ได้มีนักกฎหมายและเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายฝ่ายได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง คณะกรรมการร่างกฎหมายเรื่องในตาริปีบลิคขึ้นมา โดยมีนายโสภณ รัตนากรเป็นประธานคณะกรรมการประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ และผู้ที่มีความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นกรรมการ ได้ทำการร่างอยู่แต่ยังไม่เสร็จสิ้น เนื่องจากกฎหมายในตาริปีบลิคเป็นการสร้างวิชาชีพพิเศษที่มีเกียรติให้แก่ นักกฎหมายชั้นใหม่ การร่างกฎหมายฉบับนี้จึงอาศัยหลักเทียบเคียงจากพระราชบัญญัติผู้ตรวจสอบบัญชี และพระราชบัญญัติทนายความ ซึ่งนำมาเทียบเคียงได้จากในส่วนของคณะกรรมการในตาริปีบลิค มรรยาทในตาริปีบลิค และคณะกรรมการมรรยาทในตาริปีบลิค กรรมการสอบสวน ความรับผิดชอบในตาริปีบลิค นอกจากอาจผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องการรับรองเอกสาร อาจผิดมรรยาทใน

---

¹โสภณ รัตนากร. ที่ปรึกษาในศาลฎีกา. สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2539

²รายชื่อคณะกรรมการอยู่ในภาคผนวก

คารีบิลิก เช่น อาจถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน การถูกภาคทัณฑ์ เทียบได้จากพระราชบัญญัติทนายความ นอกจากนี้ยังศึกษารูปแบบกฎหมายจากประเทศต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วไว้ในบทที่สอง ซึ่งจะมีความแตกต่างกันอยู่กับขนบธรรมเนียม วิธีชีวิตของประชาชนในประเทศนั้นซึ่งเป็นในรายละเอียดย่อย ๆ เช่นในประเทศแคนาดาให้อ่านาจอในคารีบิลิกในด้านการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย เช่น การทำพินัยกรรม การฟ้องร้องขึ้นพื้นฐานก่อนที่จะถึงขบวนการที่ทนายความรับผิดชอบ ในประเทศอังกฤษ หรือประเทศอื่น ๆ ให้ทนายความเป็นโนคารีบิลิกได้แต่ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นโนคารีบิลิก แต่ในส่วนที่เหมือนกันในทุกประเทศ คือ วิชาชีพนี้ต้องมีการสอบ การอบรม การขึ้นทะเบียน การกำหนดช่วงระยะเวลาการทำงาน การตรากฎหมายฉบับนี้ตราเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะที่เป็นนโยบายและหลักการที่สำคัญโดยอาจบัญญัติเช่นเดียวกับ วิชาชีพล่าม ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 5 ส่วนรายละเอียดที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา และกฎกระทรวง หรือข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลง ตามสถานการณ์ และการพัฒนาระบบปฏิบัติเพราะ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณชน² ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงนำตัวอย่างร่างฉบับดังกล่าวมาเสนอในส่วนสำคัญเพื่อให้เห็นรูปแบบของกฎหมายเรื่องนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายควรมีองค์ประกอบดังนี้

3.1 คำจำกัดความ

โนคารีบิลิก หมายความว่า ผู้ที่คณะกรรมการโนคารีบิลิกได้รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นโนคารีบิลิก

กรรมการ หมายความว่า กรรมการโนคารีบิลิก

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการโนคารีบิลิก

ข้อบังคับ หมายความว่า ข้อบังคับคณะกรรมการโนคารีบิลิก

ใบอนุญาต หมายความว่า ใบอนุญาตให้เป็นโนคารีบิลิก

²ปัสสัมจิต จุลฤกษ์. รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ. กระทรวง

ยุติธรรม สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2539

³เรื่องเดียวกัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

3.2 คณะกรรมการในตารีบีบลิค

คณะกรรมการในตารีบีบลิคประกอบด้วยปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ เลขานุการส่งเสริมงานตุลาการเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทน กระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสภาพนายความ และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ

3.3 คุณสมบัติของกรรมการ

กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งต้องเป็นผู้มีความรู้และจัดเจนเกี่ยวกับกฎหมาย อักษรศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ หรือการบริหาร และต้องมีให้เป็น

1. เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
2. เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
3. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำหรือข้าราชการการเมือง
4. เป็นที่ปรึกษาพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

3.4 อายุการทำงานของคณะกรรมการ

กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือ ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

3.5 การพ้นตำแหน่งตามวาระ

กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. รัฐมนตรีให้ออก
4. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ขาดคุณสมบัติตามคุณสมบัติกรรมการ

3.6 ผลประโยชน์ของคณะกรรมการ

ประธานกรรมการและกรรมการย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

3.7 การเรียกประชุม

ประธานกรรมการเป็นผู้เรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อปรึกษากิจการเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร

หรือกรรมการมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการเข้าชื่อกันขอให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการ

3.8 องค์ประชุม

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของคณะกรรมการจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าในการประชุมคราวใดประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

3.9 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็นโนตารีบับลิก
2. สั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตโนตารีบับลิก
3. ออกข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติและข้อบังคับว่าด้วย

- ก. การเรียกเก็บและการชำระค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
- ข. การแจ้งย้ายสำนักงานของโนตารีปับลิก
- ค. การประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- ง. เรื่องอื่น ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์หรืออยู่ในอำนาจหน้าที่ของ

คณะกรรมการตามกฎหมายอื่น

4. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อทำการหรือสอบสวนเรื่องต่าง ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาต หรือผู้ซึ่งขาดจากการเป็นโนตารีปับลิกหรือต้องห้ามทำการเป็นโนตารีปับลิก ทำการเป็นโนตารีปับลิก ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้กระทำในฐานะเป็นข้าราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือเป็นเจ้าของหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ องค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือมีอำนาจหน้าที่กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความหรือกฎหมายอื่น

3.10 การขอลจดทะเบียน และรับใบอนุญาตโนตารีปับลิก

การขอลจดทะเบียนและรับใบอนุญาต การรับจดทะเบียนและออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการขอลยกเลิกจากการเป็นโนตารีปับลิกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

3.11 คุณสมบัติของโนตารีปับลิก

ผู้ขอลจดทะเบียนและรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ทางกฎหมายระดับปริญญานิติศาสตรบัณฑิต
2. มีสัญชาติไทย
3. มีความประพฤติดี

4. มีความรู้ ความสามารถ ในการประกอบวิชาชีพเป็นโนตารีปับลิกหรือเคยประกอบวิชาชีพในฐานะเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ องค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติและประสมการณ์จัดทำและรับรองเอกสารราชการหรือรับคำสาบานหรือปฏิญาณของ

บุคคลในบันทึกต้องยื่นข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็น เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

- 5. ผ่านการทดสอบความรู้และการอบรมในเรื่องการปฏิบัติงานในฐานะโนตารีปับลิก
- 6. ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือพิการจนเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่
- 7. ไม่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท
- 8. ไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อคณะกรรมการได้รับคำขอลงทะเบียนและรับใบอนุญาตแล้ว เห็นว่าผู้ยื่นขอมิ
คุณสมบัติครบถ้วนให้คณะกรรมการพิจารณาปรับจดทะเบียนและ ออกใบอนุญาตให้ผู้ยื่นขอโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่รับจดทะเบียน และ ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอคณะกรรมการต้องแสดงเหตุผลของการไม่รับจดทะเบียนและ ออกใบอนุญาตดังกล่าวโดยชัดแจ้ง ในกรณี
เช่นนี้ผู้ยื่นคำขอมิสิทธิอุทธรณ์การไม่รับจดทะเบียนและ ออกใบอนุญาตของคณะกรรมการต่อรัฐมนตรีได้
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

คณะกรรมการจะรับจดทะเบียนและ ออกใบอนุญาตให้ก็ต่อเมื่อผู้ยื่นคำขอได้
ผ่านการทดสอบความรู้และฝึกอบรมในการประกอบวิชาชีพโนตารีปับลิกแล้ว

3.12 ใบอนุญาตโนตารีปับลิก

ใบอนุญาตให้เป็นโนตารีปับลิกมีอายุ 5 ปีนับตั้งแต่วันออกใบอนุญาต การยื่นคำขอต่อ
อายุใบอนุญาตให้กระทำภายใน 90 วันก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

3.13 สำนักงานโนตารีปับลิก

โนตารีปับลิกต้องมีสำนักงาน โดยแจ้งไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการโนตารีปับลิกขณะ
ยื่นคำขอรับอนุญาต

ในกรณีไม่มีสำนักงาน จะใช้ที่อยู่อาศัยของโนตารีปับลิกเป็นสำนักงานก็ได้

การย้ายสำนักงาน โนตารีปับลิกต้องแจ้งย้ายต่อนายทะเบียนภายในกำหนด 15 วัน นับตั้งแต่วันย้ายสำนักงาน

3.14 การขาดอายุของใบอนุญาต

โนตารีปับลิกที่ขาดต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิได้รับการต่ออายุใบอนุญาตหากได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในเวลาไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และยอมชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมหรือผลประโยชน์ของค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตนั้น

3.15 ใบอนุญาตและดวงตราประทับ

ใบอนุญาตและดวงตราประทับของโนตารีปับลิกให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับ โดยอย่างน้อยต้องมี ชื่อ วัน เดือน ปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ที่ตั้งสำนักงาน รูปถ่ายของผู้ถือใบอนุญาต เลขหมายใบอนุญาต วันออกใบอนุญาต และวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดเสียหายในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบการสูญหายหรือชำรุดเสียหาย

3.16 การพ้นสภาพ

เมื่อปรากฏต่อคณะกรรมการว่า โนตารีปับลิกผู้ใดเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนด ไม่ว่าจะขาดคุณสมบัติก่อนหรือหลังจากจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้โนตารีปับลิกผู้นั้นพ้นสภาพการเป็นโนตารีปับลิกและให้คณะกรรมการจำหน่ายชื่อโนตารีปับลิกผู้นั้นออกจากทะเบียนโนตารีปับลิก

3.17 การขาดจากการเป็นโนตารีปับลิก

1. ตาย
2. ขอบอกเลิกจากการเป็นโนตารีปับลิก
3. ขาดการต่อใบอนุญาตเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนด
4. ถูกจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนโนตารีปับลิกตามข้อกำหนดการพ้นสภาพ
5. ถูกลบชื่อออกจากทะเบียนโนตารีปับลิก

3.18 อำนาจและหน้าที่

1. เป็นสักขีพยานในการทำเอกสาร นิติกรรม หรือการกระทำใด ๆ ที่มีผลในทางกฎหมาย เช่น การทำสัญญากู้ยืมเงิน การทำสัญญาจะซื้อจะขาย
2. ตรวจสอบและรับรองเอกสาร หรือนิติกรรมใด ๆ ที่ได้ทำขึ้นแล้ว
3. รับรองเอกสารที่ใช้ในต่างประเทศ

ตรวจสอบและรับรองเอกสาร หรือนิติกรรมใดๆ ที่ได้ทำขึ้นแล้ว หมายความว่า ในตาริปีบลิคเป็นผู้ตรวจสอบว่านิติกรรมนั้นสามารถทำได้หรือไม่ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้แสดงมีเจตนา มีความสามารถหรือไม่ เป็นเพียงผู้รับรู้ว่าเขาคือคนนั้นจริงมาแสดงเจตนาจะทำความตกลงหรือสัญญาเช่นนั้นชอบด้วยกฎหมาย ในตาริปีบลิคเป็นผู้ตรวจสอบและรับรองเอกสาร นิติกรรม สัญญาใดๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังเป็นผู้รับรองว่าได้มีการมาแสดงเอกสารสัญญาต่างๆ ต่อหน้าในตาริปีบลิคจริง ปลายมือชื่อที่ปรากฏบนเอกสาร เป็นของบุคคลนั้นๆ จริง เป็นเพียงการรับรองว่าเอกสารดังกล่าวมีปรากฏอยู่จริง เพื่อให้เอกสารเป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับว่าเป็น เอกสารที่ชอบด้วยกฎหมายและมีอยู่จริง ในกรณีที่ต้องนำไปใช้ในต่างประเทศและภายในประเทศ

ส่วนในกรณีที่ทนายความเป็นผู้ร่างเอกสารสัญญาดังกล่าว และลงลายมือชื่อกำกับเป็นพยานรับรองนั้น หน้าที่ในส่วนนี้จะไม่ซ้ำซ้อนกับในตาริปีบลิค เนื่องจากในปัจจุบันทางปฏิบัติทนายความมีอำนาจลงลายมือชื่อเป็นพยานเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจในการรับรองเอกสาร เนื่องจากกฎหมายไม่เปิดช่องให้ ทั้งยังเป็นประโยชน์ในกรณีที่พยานในเอกสารล้มหายตายจาก หรือไม่สามรถค้นหาตัวได้ การรับรองของในตาริปีบลิคจะเป็นหลักฐานที่ให้ความเชื่อถือแก่สาธารณชนโดยทั่วไป

หน้าที่ในส่วนนี้ของในตาริปีบลิค เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในการบริการประชาชนภายใต้เงื่อนไขที่ว่าต้องไม่เป็นทนายความของฝ่ายใด หากประชาชนต้องการให้เป็นประโยชน์ในการซึ่งนำหนักพยานในชั้นศาล ศาลอาจยอมรับโดยตรวจสอบลายมือชื่อ และหลักฐานทางทะเบียนที่มีการบันทึกไว้ของในตาริปีบลิค เป็นการตัดสินใจในการสืบพยานเกี่ยวกับเอกสารที่อ้างต่อศาล ความเห็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล วันที่ 15 มกราคม 2540

4. รับคำสาบานหรือปฏิญาณของบุคคลในบันทึกโดยคำป็นข้อเท็จจริงหรือความเห็น

5. ให้เป็นไปตามกฎหมายอื่นจะกำหนด เช่น การคัดค้านตัวเงิน การเป็นผู้รับ

จดทะเบียนบริษัทจำกัด การเป็นพยานในหนังสือมอบอำนาจ เป็นผู้บันทึกคำให้การนอกศาลกรณี
เกี่ยวกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา'

หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่โนตารีปับลิกให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
การรับรองเอกสารของโนตารีปับลิกในต่างประเทศที่จะนำมาใช้ในประเทศจะต้อง
ปฏิบัติตามวิธีทางการทูต

เมื่อโนตารีปับลิกได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว
บุคคลใดจะเรียกร้องค่าเสียหายจากโนตารีปับลิกไม่ได้

โนตารีปับลิกต้องคืนดวงตราแก่คณะกรรมการเมื่อขาดจากการเป็นโนตารีปับลิก หรือ
ต้องห้ามทำการเป็นโนตารีปับลิก บุคคลที่ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนโนตารีปับลิกจะขอจดทะเบียนและ
รับใบอนุญาตอีกไม่ได้ เว้นแต่เวลาได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันที่ถูกลบชื่อ

ห้ามมิให้โนตารีปับลิกเปิดเผยความลับของบุคคลอื่นซึ่งตนล่วงรู้ หรือได้มาโดยเหตุที่
ประกอบอาชีพดังกล่าว ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

3.19 มรรยาทโนตารีปับลิก

โนตารีปับลิกต้องประพฤติตนตามข้อบังคับว่าด้วยมรรยาทโนตารีปับลิก การกำหนด
มรรยาทโนตารีปับลิกให้คณะกรรมการตราเป็นข้อบังคับ

โนตารีปับลิกผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่คณะกรรมการตราขึ้นให้ถือว่าโนตารี
ปับลิกผู้นั้นผิดมรรยาทโนตารีปับลิก

3.20 โทษผิดมรรยาทโนตารีปับลิกมี 3 สถาน คือ

1. ภาคทัณฑ์
2. ห้ามทำการเป็นโนตารีปับลิกมีกำหนดไม่เกินสามปี หรือ
3. ลบชื่อออกจากทะเบียนโนตารีปับลิก

3.21 ข้อบังคับว่าด้วยมรรยาทในตารีบับลิก

1. มรรยาทของในตารีบับลิกต่อศาลและในศาล
2. มรรยาทของในตารีบับลิกต่อผู้ขอรับบริการหรือประชาชน เช่น
  - 2.1 กรณีที่ประชาชนมาขอใช้บริการจะปฏิเสธไม่ได้
  - 2.2 กรณีที่เป็นเอกสารปลอม หรือเท็จ หากในตารีบับลิกรับรองโดยที่ตน

รู้นอกจากจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ยังมีความผิดว่าด้วยมรรยาทในตารีบับลิก

3. มรรยาทของในตารีบับลิกต่อในตารีบับลิกด้วยกัน
4. มรรยาทเกี่ยวกับความประพฤติของในตารีบับลิก
5. การแต่งกายของในตารีบับลิก
6. การปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ หรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี

3.22 คณะกรรมการมรรยาทในตารีบับลิก

คณะกรรมการมรรยาทในตารีบับลิกประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการมรรยาทในตารีบับลิกอื่นอีกไม่น้อยกว่าเจ็ดคนตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการในตารีบับลิกจากในตารีบับลิกซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นในตารีบับลิกมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี
2. ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดมรรยาทในตารีบับลิก หรือถูกจำหน่ายชื่อ

ออกจากทะเบียนในตารีบับลิก

การแต่งตั้งกรรมการมรรยาทในตารีบับลิกจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

การแต่งตั้งกรรมการมรรยาทในตารีบับลิกให้ประธานกรรมการแจ้งการแต่งตั้งต่อรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่รัฐมนตรีไม่แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบกลับมายังประธานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการแต่งตั้ง ให้ถือว่ารัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง

ในกรณีที่รัฐมนตรีแจ้งกลับมายังประธานกรรมการภายในกำหนดเวลาว่าไม่ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งว่าไม่ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการมรรยาทในตารีบับลิก หรือกรรมการมรรยาทในตารีบับลิกคนใดคนหนึ่งให้คณะกรรมการ

พิจารณาการแต่งตั้งนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการลงมติเป็นอันการแต่งตั้งเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะให้ประธานกรรมการแจ้งการแต่งตั้งนั้นต่อรัฐมนตรี ถ้ารัฐมนตรีไม่ให้ความเห็นชอบ หรือไม่แจ้งผลกลับมาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานกรรมการ ให้ประธานกรรมการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการมรยาทหรือกรรมการคนนั้นได้

ประธานกรรมการในตารีบีสลิกมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการสอบสวนมรยาทในตารีบีสลิกให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

3.22 อายุการทำงานของคณะกรรมการมรยาทในตารีบีสลิก

กรรมการมรยาทในตารีบีสลิกมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันมิได้

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนถึงกำหนดวาระ ให้คณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งซ่อมไว้แต่ วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการมรยาทในตารีบีสลิกจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันคณะกรรมการจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งซ่อมก็ได้

3.23 การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการมรยาทในตารีบีสลิก

1. ครบวาระ
2. ตาย
3. ลาออก
4. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
5. ขาดจากการเป็นในตารีบีสลิก

3.24 การปฏิบัติหน้าที่

กรรมการมรยาทในตารีบีสลิกเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่กรรมการมรยาทในตารีบีสลิก

ในการสอบสวนมรยาทโนตารีบีบลิค คณะกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดี สั่งยกคำกล่าวหา สั่งลงโทษ หรือดำเนินการกับโนตารีบีบลิคที่ถูกกล่าวหา การประชุม การปรึกษา การสอบสวน การพิจารณา และการวินิจฉัยชี้ขาด มรยาทโนตารีบีบลิคให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

3.25 การกล่าวหาโนตารีบีบลิคและการพิจารณาคดี

บุคคลได้รับความเสียหายมีสิทธิกล่าวหาโนตารีบีบลิคว่าประพฤติผิดมรยาทโนตารีบีบลิค โดยทำคำกล่าวหาเป็นหนังสือยื่นต่อประธานกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิค

สิทธิกล่าวหาโนตารีบีบลิคเป็นอันสิ้นสุดลงเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้มิสิทธิกล่าวหา รู้เรื่องการประพฤติผิดมรยาทโนตารีบีบลิค และ เมื่อรู้ตัวประพฤติผิดแต่ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันประพฤติผิดมรยาทโนตารีบีบลิค

การถอนคำกล่าวหาที่ได้ยื่นไปแล้ว จะเป็นเหตุให้คำกล่าวหา มรยาทโนตารีบีบลิค ระงับก็ต่อเมื่อคณะกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคที่มาประชุม อนุญาตให้ผู้กล่าวหาถอนคำกล่าวหาได้

เมื่อได้รับคำกล่าวหา หรือเมื่อปรากฏแก่คณะกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคว่ามีพฤติการณ์อันสมควรให้มีการสอบสวนมรยาทโนตารีบีบลิคผู้ใด ให้คณะกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคแต่งตั้งโนตารีบีบลิคไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวน เพื่อการนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำและมีหนังสือแจ้งให้บุคคลใดๆ ส่งหรือจัดการส่งเอกสารหรือวัตถุเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้เสนอเรื่องต่อประธาน กรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคเพื่อพิจารณาถึงการต่อไป

ในการสอบสวนมรยาทโนตารีบีบลิค คณะกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดี สั่งยกคำกล่าวหา สั่งลงโทษ หรือดำเนินการกับโนตารีบีบลิคที่ถูกกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคมีคำสั่งให้ประธานกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิคส่งสำนวนคดีมรยาทโนตารีบีบลิคไปยังประธานคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการทำการพิจารณาและจะสั่งขึ้น แก่หรือกลับคำสั่งของคณะกรรมการมรยาทโนตารีบีบลิครวมทั้งสั่งลงโทษ หรือดำเนินการกับโนตารีบีบลิคที่ถูกกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ตามที่เห็นสมควรได้และก่อนที่จะมีคำสั่งดังกล่าวคณะกรรมการอาจสั่งให้คณะกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิกทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้

เมื่อประธานคณะกรรมการได้รับสำนวนคดีมรรยาทโนตารีบเลิกแล้ว หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยและแจ้งคำวินิจฉัยมายังประธานกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ให้ถือว่าคณะกรรมการมีคำสั่งเป็นตามคำสั่งของคณะกรรมการโนตารีบเลิก เว้นแต่กรณีที่มีการสอบสวนเพิ่มเติม ระยะเวลาหกสิบวันให้นับตั้งแต่วันที่ได้รับสำนวนการสอบสวนเพิ่มเติม

คำสั่งของคณะกรรมการที่เป็นตามให้จำหน่ายคดี หรือยกกล่าวหาให้เป็นที่สุด

โนตารีบเลิกซึ่งถูกลงโทษ หรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้รัฐมนตรีทำการพิจารณาและมีคำสั่งโดยอนุโลมคำสั่งของรัฐมนตรี เป็นที่สุด

เมื่อโนตารีบเลิกผู้ใดต้องรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ให้ศาลชั้นต้นที่อ่านคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นมีหนังสือแจ้งการต้องโทษจำคุกของโนตารีบเลิกผู้นั้นให้ประธานกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิก

เมื่อได้รับหนังสือแจ้งแล้วให้ประธานกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิกเสนอเรื่องให้คณะกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิกส่งมอบชื่อโนตารีบเลิกผู้นั้นออกจากทะเบียนโนตารีบเลิก แต่คณะกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิกจะไม่ส่งมอบชื่อโนตารีบเลิกผู้นั้นออกจากทะเบียนโนตารีบเลิกก็ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำความผิดของโนตารีบเลิกผู้นั้นไม่เป็นการกระทำชั่วร้าย ไม่เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าโนตารีบเลิกผู้นั้นไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริตและไม่เป็นการกระทำที่เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

3.26 การลบชื่อโนตารีบเลิก

คำสั่งไม่ลบชื่อโนตารีบเลิกผู้กระทำผิดออกจากทะเบียนโนตารีบเลิกต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

คำสั่งลบชื่อหรือไม่ลบชื่อโนตารีบเลิกออกจากทะเบียนโนตารีบเลิกให้ประธานกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิกแจ้งต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง และให้รัฐมนตรีทำการพิจารณาและจะสั่งเป็น หรือกลับคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาทโนตารีบเลิกก็ได้

เมื่อมีคำสั่งอันถึงที่สุดลงโทษโนตารีบเลิกที่ประพฤติผิดมรรยาทโนตารีบเลิกหรือมีคำสั่งลบชื่อโนตารีบเลิกออกจากทะเบียนโนตารีบเลิกให้นายทะเบียนโนตารีบเลิกจดแจ้งคำสั่งนั้นไว้ใน

ทะเลเบียนโนตารีบีบลิคและแจ้งคำสั่งนี้ให้โนตารีบีบลิคผู้ถูกกล่าวหาและผู้กล่าวหาทราบ

บุคคลที่ถูกลบชื่อออกจากทะเลเบียนโนตารีบีบลิคจะขอขึ้นทะเลเบียนและรับใบอนุญาตอีกมิได้ เว้นแต่เวลาได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันถูกลบชื่อ

3.27 ข้อห้ามมิให้โนตารีบีบลิคปฏิบัติ

1. เป็นทนายความในคดีที่ตนเกี่ยวข้องกับเป็นโนตารีบีบลิค และคดีที่ทนายความในสำนักงานเดียวกันว่าความในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
2. แสวงหาประโยชน์ หรือแบ่งประโยชน์จากผู้ที่เกี่ยวข้องในหน้าที่นั้นไม่ว่าก่อนหรือหลังที่รับเป็นโนตารีบีบลิค
3. ปฏิเสธหน้าที่โนตารีบีบลิคเมื่อได้รับการร้องขอ เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร
4. โฆษณาในเชิงโอ้อวด ชักชวนเพื่อให้ประชาชนมาใช้บริการของตน
5. รับรองเอกสารเท็จ
6. เปิดเผยความลับของผู้ใช้บริการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ละเว้นหน้าที่ของตนหรือปิดบังข้อความที่ควรจะแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบ
7. กระทำการเพื่อโกง บัญยอกหรือตระบัดสัตย์ของผู้ใช้บริการหรือครอบครองหน่วงเหนี่ยวเงินหรือทรัพย์สินของผู้ใช้บริการที่ตนได้รับมาโดยหน้าที่อื่นเกี่ยวข้องไว้นานเกินกว่าเหตุ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ใช้บริการ
8. ไม่ไปศาลในกรณีที่ศาลออกหมายเรียกให้ไปเบิกความประกอบเอกสารที่ผู้นั้นรับรองโดยไม่มีข้ออ้าง หรือเหตุอันสมควร
9. ประกอบอาชีพ หรือค้าเงินธุรกิจ หรือประพฤติดนอื่นเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรี และเกียรติคุณของโนตารีบีบลิค

รูปแบบร่างพระราชบัญญัติโนตารีบีบลิคยังอยู่ในกระบวนการร่าง ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ แต่โดยเนื้อหาส่วนใหญ่จะไม่แตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ในส่วนที่ยังไม่เสร็จสิ้นจะเป็นในส่วนของรายละเอียด วิธีการ การดำเนินการ ซึ่งต้องออกเป็นกฎกระทรวงต่อไป เนื้อหาของพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากกฎหมายโนตารีบีบลิคของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของคุณสมบัติของโนตารีบีบลิค การขอจดทะเบียน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ ส่วนในเรื่องหน่วยงานควบคุมดูแลใน

แต่ละประเทศกำหนดไว้แตกต่างกันบ้าง แต่ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดรูปแบบไว้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติสภาพนาบความ ในส่วนของคณะกรรมการ ซึ่งมี 2 ชุด คือ คณะกรรมการในทारीบ์บลิค และคณะกรรมการมรยาทในทारीบ์บลิค เนื่องจากเป็นวิชาชีพทางกฎหมายทั้ง 2 วิชาชีพและมีจุดประสงค์ในการให้บริการแก่ประชาชนเหมือนกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย